

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa R. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Rejonowemu w B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 sierpnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od R. M. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) zasądza na rzecz adw. M. C. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych (w tym VAT) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 lutego 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację R. M. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 22 marca 2017 r., którym oddalono powództwo

przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Rejonowemu w B. o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych.

Powód wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej, stwierdzając, że w sprawie występuje nieważność postępowania wynikająca z pozbawienia go możliwości obrony swoich praw na wszystkich etapach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankę wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., tj. nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - także z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Przeprowadzona analiza nie pozwala jednak na przyjęcie, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi.

Nieważność postępowania skutkująca przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed sądem II instancji, od którego orzeczenia przysługuje skarga kasacyjna (zob. post. SN z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12). Nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem I instancji (por. wyrok SN z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, Nr 5, poz. 81; post. SN z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09). Kwestia tej ostatniej może być analizowana jedynie pośrednio w ramach badania skuteczności podstawy skargi kasacyjnej opartej na zarzucie naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., gdy mogło mieć ono istotny wpływ na wynik sprawy (zob. wyrok SN z 1 marca 2018 r., III UK 35/17 wraz z przywołanym tam orzecnictwem). Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy nie bada jednak podstaw skargi kasacyjnej, które podlegają analizie dopiero w ramach jej merytorycznego rozpoznania (por. post. SN z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17). Podejmując decyzję o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualną nieważność postępowania przed sądem I

instancji Sąd Najwyższy mógłby uwzględnić w ramach przesłanki wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistego uzasadnienia skargi. Skarżący nie sformułował jednak wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej podstawie, co oznacza, że podnoszone wadliwości postępowania przed Sądem Okręgowym nie mogły być wzięte pod uwagę. W związku z tym jedynie ubocznie można zauważyć, że w rzeczywistości nie wydaje się, by wskazywane przez skarżącego fakty powodowały, że przed Sądem I instancji miało miejsce pozbawienie powoda możliwości obrony jego praw skutkujące nieważnością postępowania.

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uznania, aby w toku postępowania apelacyjnego wystąpiły przyczyny nieważności, które mogłyby uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tej podstawie. Nieważność postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi, gdy strona zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania, co należy oceniać przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy. Powód aktywnie uczestniczył w procesie, zgłaszając twierdzenia i wnioski dowodowe mające na celu ich potwierdzenie. Zapewniono mu także - pomimo osadzenia w jednostce penitencjarnej - dostęp do akt sprawy. O nieważności postępowania przed Sądem II instancji nie powoduje nieuwzględnienie wniosku o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną. Prawo do obrony swoich praw w postępowaniu nie obejmuje bezwzględnej gwarancji osobistego uczestniczenia w każdej rozprawie, zwłaszcza w sytuacji, gdy strona przedstawiła swoje stanowisko w pismach na wcześniejszych etapach postępowania, w tym w apelacji, co jest wystarczające do dokonania merytorycznej kontroli orzeczenia sądu I instancji. Wniosek o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną skarżący motywował chęcią osobistego złożenia dowodów dodatkowo uzasadniających apelację. Nie było przeszkód, aby tego rodzaju wnioski zostały złożone przez powoda przed rozprawą. Dodatkowo, przy uwzględnieniu okoliczności, że powód wezwany celem przesłuchania przed Sądem I instancji odmówił wyjścia z celi i udziału w czynnościach procesowych, niecelowe wydawało się jego doprowadzenie na rozprawę apelacyjną. Sama zaś obecność powoda na rozprawie apelacyjnej nie była ze względów procesowych niezbędna.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., 98 k.p.c. i 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.).

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714).

jw